

Teadlased: minevikuga seotud emotsioonid mõjutavad fosforiidi kaasaegset uurimist

MAJANDUS

Jaak Eelmeets

19.05.2016 19:02

Fosforiidi kaevandamine on pärast taasiseseisvumisele eelnenud fosforiidisõda olnud Eestis tabuteema. Viimasel ajal on aga teadlased hakanud jälle rääkima fosforiidi kaevandamise võimalusest või vähemalt selle uurimisest.

Teadlaste hinnangul mõjutavad mineviku varjudega kaasnevad emotsioonid tänaseni liigselt inimeste suhtumist maavarade kaevandamisse ja uuringutesse. Tartu Ülikool on kutsunud ellu maavarauuringute edendamiseks Maapõueressursside Arenduskeskuse MAREK, vahendas "Aktuaalne kaamera".

"Aga ega Eestis ei ole väga palju võimalusi maapõuevarade uurimiseks, sest teadusraha ei ole maapõue uuringuid rahastanud, ma ei tea, viimased 10 aastat. Nii et Eesti vajab kindlasti geoloogiateenistust nii nagu kõikidel Euroopa riikidel on," rääkis Tartu Ülikooli külalisprofessor, Maapõueressursside Arenduskeskuse spetsialist Alvar Soesoo.

Eesti fosforiidi ja põhjaveega seonduvad teemad vajavad lisaks emotsioonidele ka teaduslikku läbitöötamist. Möödunud sajandi kaheksakümnendatel aastatel teostatud mastaapsed geoloogiauuringud ei anna vastuseid paljudele täna olulistele küsimustele.

"Probleem on täna tegelikult pigem selles, et meie teadmised fosforiidist on aastakümnete tagused. Meil on vaja saada piisavalt usaldusväärne informatsiooni selleks, et langetada põhimõtteline otsus, kas me hakkame teda kunagi kaevandama või me teda ei hakka," lausub Tartu Ülikooli geoloogia-mineraloogia professor Kalle Kirsimäe.

Oleks vaja määrata fosforiidi kvaliteet ja saada teada, mis hakkab juhtuma põhjaveega. Samuti tuleks leida kaevandamise maksumus koos tänapäevase keskkonnamõjude leevendamisega.

"Võib-olla viivad need uuringud hoopis välja ka selleni, et nende leevendusmeetmete hind on nii suur ja kallis, et me ei ole nõus sellise hinnaga neid kaevandusi tegema," sõnas Tartu Ülikooli geoloogiaosakonna vanemteadur Argo Jõeläht.

"Teadlasena ma ikkagi kutsuks üles riiki selles mõttes mõistlikkusele, et riik peaks oma varade peremehena investeerima uuringutesse, vähemasti esimestesse pilootuuringutesse nii palju raha, et me saame mingisuguse otsuse teha edasiste vajaduste ja edasiste võimaluste osas," rõhutas Soesoo.

Üldsuse hirmu uurimistööde ees peavad geoloogid põhjendamatuks, sest lisaks praegustele kümnetele tuhandetele Eesti puurkaevudele tuleks rajada vähem kui kümme uut puurauku.

Toimetaja: Laur Viirand